

Al-Psh
Fletorja e
Klerit Katolik
1932
No. 1-3
Al. 37
50A

Fletorja e Klerit Katolik

të Shqypnis

PERMAJTJA E LANDËS

Akte të Selis Shëjte:

<i>Acta Pii PP. XI: Mesazhi ndë dhetyjetorin e Papnis</i>	fage	1
<i>S. C. S. Officii: Decc. de cautionibus in mixtis nuptiis</i>	»	2
<i>S. Poenit. Ap.: Decc. circa indulgentias Vie Crucis</i>	»	3
<i>Aliud decretum circa easdem</i>	»	4

Akte të Dieqezeve:

<i>Leter e Argjip. të Shkodres kundra nji shpifjet</i>	»	6
<i>Historija e Dieqezeve të Shqypnis</i>	»	8
<i>Casus conscientiae</i>	»	9
<i>Ndimia per vepra misjonare</i>	»	13
<i>Shoqnija e Sh' Jozefit: Raporti</i>	»	16

= SI DORËSHKRIM =

SHKODER 1932

Shtypshkroja « Zoja e Paprlyeme »

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

BIBLIOTEKA
"MARIN BARLETI"
NR. INV. 5184

Fletorja e Klerit Katolik

== TË SHQYPNËS ==

AKTE TË SELIS SHËJTE

ACTA PII PP. XI

Mesazhi i Shëjtit Atë Papë Pius XI ndë dhetëvjeterin e Papis

Me 12 Fruer të ks. vj., mbas Kapelës Papnore e Pontifikalit të madhnueshem krye nga Eminenca e Tij Kardinall Locatelli ndë Bazilikën Vatikane, Shëjti Atë Papë prej një podi vendue kundrejt Elterit të Shën Pjetrit, ka lajmue me radium Mesazhin qi ndjek:

I ka pelqye Mirsis e Mishrirës me na bâ me mrrijtë edhe një herë mbas dhet vjet papnije ndë ket pervjetuer, të cillin karduanit e të prëmit t'uej të divoçem Na e bâjnë aq të madhnueshem e të ngushllimplotë, lenim t'amel e të çmueshem ndaj bairren fort të randë të mirnjoftjes e të pergjegjsis per të cillet dhetvjeteri i kryem na detyron para Zotit e para nierzvet.

E të gjith kta, Provanija e Hyjnueshme rastoq qi të ndollte ndë një kohë ngushtice të pergjithtë, vuetjesh aq të mëdaja per shumicen e popujve, kujdesesh aq të randa per sunduesit e tyre, kuer me aq të dhanun po kerkohet pagu e mjetet qi të vijnë n'e sëgurue.

E dijmë se shi per një rasë të tillë si asin kjo e socmja, shumë nder bij t'onë të familjes së madhe katolike, edhe të familjes marë nierzore, dishrojnë të ndijnë me gjith se për së lergu mbi valët e ajrit, sikuer ju per s'afërni fjalën e fjalës, dishrojnë po thona, të kën nga Xevendsi i Krishtit një fjalë drite e ngushllimi. E Shëjtnueshmja Virgjin e Paperlyeme, se cilles djet premtuem dukjen aq bâmirse ndë Lourdes, ka shndriti t'a çojhim në vend dishirin e amel tue grishë të gjith t'afërni e të lergu me ju sjellë me të lutun Hyut, Krijues, Zot e Sundues i Eperit i botës e i kombeve tue

perkujtue e tue kja me shpirt pendese mkatet t'ona qi armatisin drejtsin hyjnore, tue i paraqite travajte t'ona Mishrirës së Tij të pamarueme, Atij të Lumit e të shndritunave të Tija tue i lypë njatë pagjë e per të njato mjete të cillat me gjith se të kerkueme prej nierzve, duket se po u ikun dore.

Po u grishim të ju siellni të Gjithpushtueshmit shi me njato fjalë liturgije qi Shëjtja Amë Kishë, Msuese e pa kund shoqe urartet na vën ndë gojë e ndë zëmer e porositë qi t'i perkujtojmë.

Të lutena, prâ të bashkuem një mendje e një zëmre — kjo është pagja më e para e më e nevojshme — të lutena: *Oremus!*

Ndjekin të lutunat: Deus, refugium nostrum... Deus, qui culpa offenderis... Deus, qui nullum respuit... Ineffabilem misericordiam tuam... Ne despicias, Omnipotens Deus... Exaudi quaesumus, Domine... Deus, a quo sancta desideria.

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

Decretum de cautionibus in mixtis nuptiis praestandis

Contingit aliquando mixta, quae vocant, matrimonia inter catholicum et acatholicum sive baptizatum sive non baptizatum contrahi, praestitis quidem requisitis cautionibus, eo tamen modo ac forma ut earum observantia, praesertim quod spectat ad catholicam proles utriusque sexus educationem, aliquibus in regionibus, adversantibus legibus civilibus, efficaciter urgeri non possit, imo tum a locali auctoritate laica tum a ministro haeretico, invitis quoque parentibus, facile queat impediri.

Ne lex tam gravis, naturalis ac divini iuris, magno cum innocentium animarum detrimento, frustrata maneat, E.mi ac Rev.mi D.ni Cardinales fidei ac morum integritati tutandae praepositi, in plenario conventu habito feria IV die 13 Ianuarii 1932, prae oculis etiam habentes recentes Ss.mi Domini Nostri Encyclicas Litteras, quarum initium *Casti connubii*, stricti sui muneris esse duxerunt, omnium Sacrorum Antistitum nec non parochorum aliorumque, de quibus in canone 1044, qui super mixtae religionis ac disparis cultus impedimenti dispensandi facultate aucti sunt, attentionem excitare et conscientiam convenire, ne dispensationes huiusmodi unquam impertiantur, nisi praestitis antea a nupturientibus cautionibus, quarum fidelem executionem, etiam vi legum civilium, quibus alteruter subiectus sit,

vigentium in loco actualis vel (si forte alio discessuri praevideantur) futurae eorum commorationis, nemo praepedire valeat, secus ipsa dispensatio sit prorsus nulla et invalida.

Hanc vero E.morum Patrum resolutionem feria v die 14 eiusdem mensis et anni Ss.mus D. N. Pius divinae Providentiae Pp. XI confirmavit et publici iuris fieri iussit, mandans ad quos spectat ut eam servant ac servare faciant.

A. Subrizi, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius.*

L. ✠ S.

SACRA POENITENTIARIA APOSTOLICA

(OFFICIUM DE INDULGENTIIS)

Decretum circa indulgentias Viae Crucis ab infirmis lucrandas

Devotam Passionis Ss.mi D. N. I. C. recordationem per pium, quod vocant, exercitium *Viae Crucis* maximi infirmis esse solaminis, qui spirituali eorum adsistentiae dant operam unanimiter testificantur. Ad excitandos igitur ad tam salutarem praxim eos quoque qui a praefato pio exercitio regulariter peragendo aegritudine impediuntur, Ss.mus D. N. Pius Pp. XI, instante infrascripto Cardinali Maiore Poenitentario, in audientia diei 20 currentis mensis, benigne concedere dignatus est ut infirmi qui pium exercitium *Viae Crucis* nec in forma ordinaria nec in forma statuta a Clemente XIV die 26 Ianuarii 1773, per recitationem scilicet viginti *Pater, Ave et Gloria*, absque gravi incommodo vel difficultate peragere valeant, omnes et singulas indulgentias, eidem pio exercitio quomodocumque annexas, lucrari possint vel osculando vel etiam tantum intiendo, cum affectu et animo contrito, in aliquem Crucifixum ad hoc benedictum, eis vel a sacerdote vel ab aliqua alia persona exhibitum, et recitando brevem aliquam orationem vel precem iaculatoriam in memoriam Passionis et mortis Iesu Christi Domini Nostri.

Praesentibus absque ulla expeditione in perpetuum valituris, contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex Sacra Poenitentaria, die 25 Martii 1931.

L. CARD. LAUR. *Poenitentiarius Maior.*

L. ✠ S.

I. Teodori, *S. P. Secretarius*

De Indulgentiis Pio «Viae Crucis» exercitio adnexis Decretum

Pium *Viae Crucis* exercitium, quo inter Ss.mi D. N. I. C. a praetorio ad Calvariae locum eiusque Passionis memoria recolitur, inde a remotis temporibus ubivis Ecclesiae, magno cum fidelium spirituali emolumento, usu receptum, a Summis Pontificibus pluribus indulgentiis cumulatam fuisse nemo est qui ignorat; deperditis tamen iniuria temporum nonnullis authenticis documentis, quae et quot reapse hae sint, pro certo affirmare non licet.

Ad omnem igitur dubitationem in posterum auferendam, Ss.mus D. N. Pius divina Providentia Pp. XI, instante infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiore, in audientia die 17 mensis Iulii currentis anni eidem impertita, abrogatis, suprema Sua auctoritate, omnibus et singulis indulgentiis hac in re antea concessis, benigne decernere dignatus est ut:

Fideles omnes qui, sive singulatim sive in comitatu, saltem corde contrito, pium exercitium *Viae Crucis*, legitime erectae, ad praescripta Sanctae Sedis, peregerint, lucrari valeant:

a) Indulgentiam plenariam toties quoties ipsum pium exercitium compleverint;

b) Aliam plenariam pariter indulgentiam si eodem die quo memoratum pium exercitium peregerint, vel etiam si infra mensem ab eodem decies peracto ad sacram Synaxim accesserint.

c) Indulgentiam partialem decem annorum totidemque quadragenarum pro singulis stationibus, si forte incoeptum exercitium quavis rationabili causa, ad finem non perduxerint.

Huiusmodi vero indulgentias idem Ss.mus Dominus Noster ad eos quoque extendi voluit ad quos spectant peculiaria in re Decreta diei 8 Aug. 1859 et 25 Martii anni currentis,¹ ita tamen ut qui ex

¹ Decretum anni 1859 hic ponitur; — alterum, scil. diei 25 Martii 1931, supra, pag. 3, invenitur. En Decretum anni 1859:

URBIS ET ORBIS

Ut universi utriusque sexus Christifideles Passionis Domini Nostri Iesu Christi facilius memoriam agant, eodemque tempore omnes et singulas indulgentias pio ac salutari *Viae Crucis* exercitio adnexas lucrari possint et valeant, delatae fuerunt preces Summo Pontifici Clementi XIV tenoris ut infra: «Gl' infermi, i naviganti, carcerati e quelli dimoranti nelle parti degl' infedeli, o legittimamente impossibilitati di poter visitare la S. *Via Crucis*, prostrati ai suoi Santissimi Piedi supplicano la Santità Vostra della consolazione di poter guadagnare le Indulgenze delle dette Stazioni ritrovandosi negli stati delle suddette tribolazioni, col recitare 14 *Pater et Ave*, ed infine

rationabili causa omnes praescriptos *Pater, Ave et Gloria* recitare nequiverint, pro indulgentia plenaria, indulgentiam partialem decem annorum totidemque quadragenarum consequantur pro singulis *Pater cum Ave et Gloria* recitatis; et si quis, vi morbi, vel tantum osculari vel intueri tantum queat in Crucifixum ad hoc benedictum, non vero addere precem iaculatoriam, indulgentiam plenariam consequi non impediatur.

Praesentibus absque Brevis expeditione in perpetuum valituris, contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex Sacra Poenitentiaria Apostolica, die 20 Octobris 1931.

L. CARD. LAURI, *Poenitentiarius Maior*.

L. ✠ S.

I. Teodori, *Secretarius*.

cinque altri *Pater et Ave*, in memoria della divina Passione, col tenere in mano un Crocefisso di ottone, benedetto però da qualche Guardiano o Superiore maggiore soggetto al Padre Reverendissimo Generale di tutto l'Ordine di Aracoeli. Che della grazia, ecc.». Quas quidem preces idem Summus Pontifex clementissime excepit ac in Audientia diei 26 Ianuarii 1773 benigne annuit pro gratia iuxta petita. Contrariis non obstantibus, etc.

Iam vera circa hanc concessionem duo exorta sunt dubia; primum scilicet: an quatuordecim tantum *Pater et Ave* et iterum quinque *Pater et Ave*, ut supra expositum est, recitanda sint, vel iuxta formam Rescriptum Sacrae huius Congregationis corde saltem contrito ac devote viginti *Pater, Ave et Gloria*, unum nempe pro qualibet statione, quinque in Sanctarum Domini Nostri Iesu Christi vulnerum memoriam ac unum iuxta mentem Sanctitatis Suae recitari debeant; alterum vero: an per verbum «ottone» excusa reputanda sit quaecumque alia materia, ex qua crucifixi conficiantur.

Facta itaque de praefatis dubiis Ss.mo D. N. Pio Pp. IX per infrascriptum Sacrae Congregationis Indulgentiarum Secretarium relatione in Audientia diei 8 Augusti 1859, Sanctitas Sua benigne respondit: quod 1^a Servandam esse eiusdem Sacrae Congregationis consuetudinem; et quod 2^a declaravit: per verbum «ottone» intelligendam esse exclusam materiam fragilem dumtaxat.

Haec autem omnia Sacra Congregatio Indulgentiarum Sacrisque Reliquiis praeposita typis edi iussit, ut unusquisque sexus Christifideles, qui a visitandis sacrae *Viae Crucis* stationibus legitime impediti, istiusmodi Crucifixis, facultate a Summis Pontificibus tributa benedictis utuntur, noverint praesens Decretum ab omnibus esse servandum, non obstantibus in contrarium quibuscumque.

Datum Romae, die 16 Septembris 1859.
(Decreta authentica S. C. Indulgentiarum N. 387).

AKTE TË DIEÇEZEVE

Leter e Argjipeshkvit të Shkoders kundra një shpifjet

Para do muejve Gazeta Besa që del në Tiranë botoj një bisedë që Z. Ali Tsungu pat mbajtur në Gjenevë përmbi doket e popullit Shqyp-tarë, në të cilën ky Zotni thote do fjalë përmbi klerin, që nuk i per-shtaten së vertetes. Tuj e mbajtur Na vehten të detyruem me i dalë zot nderes së klerit, shkrueme një leter Drejtorit t' asajë Gazetë e Ju lutme të kishte mirsin me e botue. Por atë nuk ju gida, e per shkajk paraqiti se në shkresen tonë ishin do fraze të vrashta. Prekme edhe ndoj tjetër Fletore, por kurrnjena s' u distue e gaçme me e shpallë nder shtylla të veta. Mendueme atëherë me e qitë në Fletoren e Klerit, që të jetë ne-mose si dokument per kohnat e vona.

Shkoder 18 Shtatuer 1931

Të Ndertit Zotni
Z. Kasem Radovickes
Dreit. të Pergj.
të Gazetës „Besa“ Tiranë

I Nderti Zotni,

Të pshtetun ndë drejtsin e ndë nderen e Zotnis s' Uej, po ma-rrim lëjen me Ju lutun të keni mirsin me botue ndë të vjefshmen Fletoren t' Uej kto pak fjalë që ktu po i rreshtojmë.

Ndë Konferencen e Z. Ali Tsungut na ra me këndue kto fjalë:
„Kur hyni në fuqi Kodi i ri Civil, per tregim kleri s' u kënaq, por asnjeri s' ja vue veshin, bilë as aj që u mallkue kur vuni kunorë civile.“

Mbasi kto fjalë nuk i pergjegjin të vertetes, ndera e klerit e e popullit katolik na shterngon me i ndrequn si mbas fakteve që kan ndollë.

Është e vertetë se kleri katolik nuk u kënaq kuer hini ndë fuqi Kodi i ri Civil; as nuk është sot i kënaqun as nuk ka me këndë kurr

i kënaqun per ket çashtje, pse ndë Kodin e ri Civil mbahet, per tregim, ligja e divorceit, e cilla i kundërshton një artikullit fort me randsi të fës katolike; e kleri katolik me u kënaqë per një punë ksi sojit kishte me trathtue misionin e vet.

Por nuk është e vertetë se „asnjeri s' ja vue veshin klerit.“ Populli katolik tuj ndjekë klerin e vet bani gjithshka muejti mbren-da kufinit ligjuer per me mprojtë fën e vet.

Mâ s' parit neper dorë të nënshkruemit ja paraqiti per ket çashtje Kryetarit të Republikës një lutje me nënshkrimin e të gjith krenve si kishtarë si shekullarë të popullit katolik të Shqipërisë.

S' dytit, filloj e kje tuj e krye një nënshkrim mâ të plotë, kû do të vëshin dorë të gjith katolikt prej pësmidhet vjetve e perpjetë, si trima si grâ, si djelm si varza; por para se të kryhej kje ndalue prej nderhimjes të një mikut.

S' tretit, kuer Kodi duel ndë Parlament per me këndë pranue, nder gjashtë deputet katolik, dy i kundërshtuene; ashtu në Senat i vetmi senatuer katolik; e kuer u bâ votimi, per protestë duerne jashtë. E kater tjerët që nuk e patne ket guxim, e dijn fort mirë se nuk kan perfaqshue vullndetin e shumices së popullit, por të një pa-kices, që ndoshta mundet me u njehë ndë dhet gishtat e duerve.

Sâ per atë që kje mallkue, nuk është per tu cuditë që nuk ja vuni veshin klerit, pse interesja e kâ shtye me punë asi sojit; e na shofim se kâ nder në e kû do njeti nierz të çillt per qëllimet e veta jo veg nuk i shtrohen auktoritetit që pshtetet në forcen mo-rale, sikurse besimi; por as auktoritetit cil që mundet me perdorue mjetet fisike mâ të fortat per me e pte ndë mënd bëkeqin. Por as per të nuk mund të thohet se nuk ja vuni veshin. E dijn gënkush se sâ fort u trazue, e sâ potoren e bani me shkrime e të perpje-kuna per mallkim që muer.

Nuk është prâ e vertetë se „asnjeri s' ja vue veshin klerit.“ E verteta është se katolikt njene pak, e i muejti shumica.

Pranoni, Zotni Drejtuer, ndejnat e sheshta të nderimit t' onë mâ të plotë.

LAZER MJEDJA
Argjipeshkvi i Shkoders

HISTORIA E DJEÇEZEVE TË SHQYPNËS

Ipeshkëvijt e Shkodrës

(Vijim sh. f. 30 N. N. VIII-XII. 930)

17. EMANUELI II. Vjeten 1459. Lezohet në rrasat romane se me 19 të Kallndorit të vjetës 1459, Emanueli Ipeshkëvi i Shkodrës u detyrue të lajë sherbimin e perbashkët. — Piu II me leter qi i çoj me 14 Dhetuer 1459, *Manueli Episcopo Scutarensi* i urdhnoj qi t'i a kthete sundimin e Abacis, Pjetrit Czavonis, Abatit Benediktin të Shën Gjoni të Rashës (S. Ioan. de Scivalis) në Djeçez të Drishtit. Pak kohë mbas ktij urdhen Emanueli e ndrroj Selin ipeshkëvnore të Shkodrës me atë të Sapës (të Zadrimës).

18. THADEU. Vjeten 1465. Ishte i shpís patrice të Paskalve Veneccaj. Kje emnue ipeshkev i Shkodrës me 5 Marc 1465. Nuk ngiati as dy vjet sundimi i tij, pse deka ja kputi jeten.

19. BARTHOLOMEU. Vjeten 1467. Bujár Venetian, nga shpija e permendun Barbadike, bashkëgjytetas i Palit II, qi e naltoj në Selin ipeshkëvnore të Shkodrës si shifet nder rrasat romane. Bl. 83 f. 5 «a. 1467 Febr. Bartholomeus Barbadico fit Ep. Scutaren. per obitum etc.». Duket se kurr s vuni kamë ndë Djeçez të vet. Nji vjetë masi kje shugurue ipeshkev gjindej endë në Romë. Me 7 të Tetorit 1469 kje emnue Kështjellan (Castellanus) i Qytetzes Narnieze e dy vjet mrapa dhe i Gjytetit të Vjeter (Castellanus arcis Urbis Veteris).

20. FRANGESKU II. Vjeten 1471. U lind në Padue nga familja e njoftun de Sanctis. Kje i urdhuit françiskan, i stimuem per mirsi zëmre e studime theologike, të cillat i kreu «summa cum laude». Siksti IV, qi klerik endë kuer ishte, e kishte pasë njoftë e hatrue fort Frangeskun, e zgodhi me'i herë per ipeshkev të Shkodrës në 1471. Dy vjet mrapa e paisi edhë me prone kishtare në djeçez trevizan *dashamirin e vet*, qi të muejte me kto t' ardhuna me i u gjetë ndimë djeçezit të papasun. Kuer Turqit per të paren herë e rrethune Shkodren ndë 1474, Frangesku II gjindej në Romë «inter familiares Pontificis». Lerg kishës e popullit të vet duket prep se u gjet ndë 1477 kuer Shkodra fatzezë kje rrethue rishtas prej ushtrive turkesha, të cillat mas nji vjete çarkimit e pushtuene per të giatë e të zí mot.

Ndë 1479 gjindej në gjytetin *Ateste*, kù shguuroj Kishen e Domenikajve. Vjeten mrapa e gjëjmë në Venedik. Ndë 1485 në Padue. Ktu ndoshta kaloj të mramet dit e jetës së vet. Diq ndë 1492.

21. NËKOLLA I. Vjeten 1492. Miemninn e pat «Lupus».

Lezojmë ndë Prov. S. C. p. 36: «1492. 19 Martii Titularis Ecclesia Scutarensis in partibus infidelium providetur de Nicolao Lupo per obitum Francisci... ab Innocentio VIII.».

22. NËKOLLA II. Vjeten 1495. Qyshë ndë ket vjetë ishte ipeshkev i Shkodrës. Miemninn e kishte Gravina e i permendun per ius kanonik «iuris canonici scientia illustris». Tuej mos muejtë prej Turqve me vùe kamë ndë djeçez të vet, jeten e kalonte nd' Itali, tuej u ndimue sa kù muejte Ipeshkëvive të vendit nder zyret kishtare. Ndë vjeten 1495 e 96 ishte xevendës (Locum teneus) i Ipeshkëvit Vicentin, Kardinallit Zeno, e në fillim të shekullit të gjashtëmdhetë Vikár i pergjithshem e sufragan i Ipeshkvit Cenetens. Kah vjeta 1507 shkoj te Ipeshkvi i Trevizit per me ushtrive të njajatat zyre kishtare. Ndë 1411 s ishte mâ ipeshkev i Shkodrës.

23. JAKU. Vjeten 1511. Jaku i miemnuem «Humana» leu ndë Neti, gjytet i djeçezit të Syrakuzës. Me shka duket s vuni kamë ndë Shkodrë, por jetonte nd' Itali tuej u ndimue Ipeshkëvive Syrakuzaj. Duel kso jetet ndë 1517.

(Vijon)

CASUS CONSCIENTIAE

Casus de delegatione pro matrimonio

I. Nixus canone 1096 n. I. Nazarius parvus vicarium cooperatorum suum ad assistendum matrimoniis generalim delegavit, simul autem noluit ut vicarius licite vel valide quampiam subdelegaret.

Quaeritur utrum Nazarius validam subdelegationem suo vicario impedire potuerit necne.

II. In non una regione fit ut matrimonia religiosa celebrari debeant clam, ne minister assistens sacer poenas civiles lueudas habeat. Cum jam post responsum Pont. Commissionis *J. C. phisica* absentia parochi requiratur ut matrimonium catholicorum valide coram solis testibus contrahi possit, quaeritur utrum necne Ordinarius possit valide nuptutienti expediri matrimonii celebrationem munire hoc modo: Quaere sacerdotem qui nuptiis assistere velit. Quem tu repereris, ego delego pro ista assistentia.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Solutio

1. Potuitne Nazarius parochus suum Vicarium cooperatorem generalem ad assistendum matrimoniis delegationem concedere et simul eum *efficaciter* prohibere ab omni subdelegatione facienda?

Resp. Nazarius valorem futurae subdelegationis quam vicarius faceret nullatenus impedire potuit. Ob iustam tamen causam licuit ipsi se ostendere invitum. Vicarius autem rationabili voluntati parochi in exercendo ministerio obtemperare debet. Quare huiusmodi subdelegatio contra directionem parochi confecta, insimulari poterit per se cuiuspiam reatus qui tamen venialem culpam plerumque non excedet.

Quod autem, propter parochi vetitum, subdelegationes a vicario factae mutare nequeant, inde efficitur quod a) vi canonis 199 § 3 potestas delegata ad universitatem negotiorum potest in singulis casibus subdelegari, et quod b) die 28 mensis decembris 1927, *Pont. Commissio Interpretando Codici*, in IV responso suo hanc subdelegandi facultatem Vicario cooperatori formaliter agnovit. (Cfr A. A. S., XX (1928), 61. 62, vel *Per.* XVII, 37.)

In potestate autem Ordinarii vel parochi non est eam actus iuridici vim restringere quae lege generali definita est. In casu igitur, delegatio quidem a Nazario sed facultas subdelegandi a legislatore universali exorta est.

2. Postquam Ordinarius loci dixerit nupturientibus «quaerite sacerdotem qui velit vestris nuptiis assistere, quem inveneritis ego delego», eritne repertus sacerdos valide delegatus?

Attentis responsis *Pont. Commissionis*, negativas partes sequendas esse ducimus. Etenim fuit, v. g. LINNEBORN, qui existimaret posse a parochi habilem ad assistendum matrimoniis fieri religiosum quem Superior postridie mitteret ad eius vices supplendas; sed die 20 maii 1923, *Pont. Commissio* negavit sacerdotem istum esse satis determinatum (cfr A. A. S., XVI (1924) 115, vel *Per.* XIII, 80). Recens quidem, 28 dec. 1927 in IV responso, eadem *Commissio* declaravit posse a *delegante, delegato sacerdoti* facultatem fieri subdelegandi alium sacerdotem determinatum ad assistendum eidem matrimonio pro quo erat delegatus. Sed in proposito casu determinatio fit a personis non delegatis. Et responsum 28 dec. 1927 mere certum fecit usum qui consentaneus est can. 199 § 4.

Casus de piis voluntatibus implendis

I. Veterem loci morem secutus, Casimirus testamento suo agrum quempiam fabricae ecclesiae ligaverat, adjecto onere curandi missam anniversariam et distributionem panum pauperibus qui missae interessent. Sed post plures annos factum est ut nullus jam loci incola crescente prosperitate et quadam animi superbia, distributionem huiusmodi participare vellet.

Quaeritur, utrum necne Ordinarius loci pecunias pro panibus istis expendendas alii pio fini destinare possit; fabrica autem ecclesiae obligata sit ad obtemperandum Ordinarii iussioni.

II. Jacobus parochus ante varias Virginis et Sanctorum imagines capsas recipiendis oblationibus fidelium in ecclesia sua disposuit. In alia autem capsula legitur: pro cultu S. Iosephi; in alia pro Madonna; alia demum nullam inscriptionem fert.

Cum autem ecclesia careat redditibus, collectas singulis mensibus eleemosynas, in communes ejus sumptus expendit, praesumens, ut ipse aiebat, consensum caelitem et fidelium.

Quid de modo agendi Jacobi sentiendum est?...

Solutio

Ad I. Potestati Episcopi istud prima specie adversari videtur, quod ab onere cuius executio facta sit impossibilis, fabrica se simpliciter liberum existimare queat.

In his rebus tamen suprema norma decidendi e voluntate testatoris desumenda est, et quidem ex eius interpretatione, deficiente eius significatione.

Iam vero, cum Episcopi sint vi can. 1515 § 1, executores omnium piarum voluntatum, interpretatio ista Episcopis iure canonico committitur.

Id igitur iudicare possunt utrum testatoris voluntas fuerit tollendi onus quod executione compleri nequeat, an potius substituendi onus pium similis rationis.

Itaque ad I respondendum, fac esse Ordinario loci ut pro panibus qui distribui non possunt, aliam piam erogationem pauperibus loci utilem substituat; et fabricam ecclesiae teneri ad obtemperandum Ordinario loci.

Ad II. Iacobus qui, sine ulla distinctione, omnes eleemosynas in communes suae ecclesiae sumptus expendit, nullatenus approbari potest. Etenim:

Norma ab ipso tenenda haec est ut in finem ad quem eleemosynae datae esse rationabiliter intelliguntur re vera adhibeantur. Itaque:

1. Destinatae cultui S. Ioseph, in primis promovendo isti cultui in ista ecclesia deputari debent: per altaris ornatum, celebrationem festi, institutionem cuiuspiam sollemnitatis. Postquam cultui S. Ioseph in ea ecclesia abundanter provisum fuerit, eidem cultui alibi promovendo, vel etiam diffundendis imaginibus et scriptis in honorem patriarchae deputari poterunt.

Depositae autem pecuniae in capsula quae inscribitur: *pro cultu S. Ioseph*, isti cultui manifesto destinantur.

2. Vox *Madonna* per se vel imaginem specialem vel B. Virginem in universum designare potest. Si, ut puta quia arca est ante imaginem quae a fidelibus colitur, isti censentur suis eleemosynis ad cultum istius imaginis aliquid conferre velle, iam redeunt dicta de eleemosynis pro cultu S. Ioseph, nisi quod hic non omni cultui B. Virginis sed speciali isti imagini eleemosynae destinantur. Is manifestus erit casus de arcis quae ante imaginem in viis positam locantur.

Si autem, ex contextu, inscriptio refertur ad B. Virginem indeterminate, usus haberi et cognosci potest qui permittat eleemosynas omni operi pio tribuere, saltem postquam bene cultui B. Virginis in dicta ecclesia provisum fuerit. Omni enim opere bono Maria honorari potest. Ac fideles, si conscii sint talis usus, eundem tacite approbare existimantur. Tunc igitur licebit Iacobo partem earum eleemosynarum in utilitatem suae ecclesiae expendere.

Secluso tamen huiusmodi usu *qui notus sit fidelibus*, eleemosynae insumi debent primo in colenda B. Virgine in ista ecclesia; dein in aliis operibus quae ipsa specie externa ad cultum B. Virginis referuntur.

3. Si vero capsula nullam inscriptionem habuerit, eius silentium tamen loco ubi posita est facile supplebitur. Per se enim quae est ante piam imaginem existimatur recipere eleemosynas pro ista imagine vel pro sancto quem imago repraesentat. Si silentium loco non suppleatur, vel usus aliam significationem demonstret, tunc Iacobo licebit ad omne opus pium, ac proin etiam ad ecclesiam suam instruendam eleemosynas sic collectas adhibere.

N. B. Si gravis causa ampliorem facultatem disponendi requirat, adeunda est S. Sedes, quae supremam gerens causarum piarum administrationem, pro meliore bono, intentiones istas mutare potest.

Casus solvendus De iustitia

I. In hereditate quadam reperta sunt duo testamenta, vel quasi talia: uterque est holographum, sed alteri deest praescripta lege indicatio datae; alterum non est subscriptum.

Quaeritur, utrum haeres ab intestato quidpiam de istis testamentis iis quibus prodessent manifestare debeat, an utrumque lacerare vel comburere licite possit.

Si tamen voluerit testamentorem informium rationem habere, utrum attendendum sit prae alio?

II. Reperto testamento cui data deerat, Pulcheria ancilla quae heres instituebatur, modum scribendi testatoris perfecte imitata, annum et diem supplevit. Quaeritur num id salva iustitia facere potuerit; quod si id negetur, a quonam momento: a suppleta data, an ab usu testamenti sive extra sive intra iudicium magistratus, iniustitia sit consummata, et quamnam obligationem restitutionis contraxerit.

Solutio. Idem iudicium regit ad diem 15 maii a.c. + Bonus

Ndima të mledhuna per vepre Misjonare

A. Per Vepren e Perhapjes së Fës		Ks. 1078.70
Arkidjeçezi i Shkoders		
1. Shkodra:		
Kathedrarja	K 210	Kolegja Saverjane » 100
Kisha e Rusit	» 80	Jetimoria e Z. së Kr. » 80
Kisha e Jezuitve	» 132.70	Shoija e Misjonit » 100
Provincjalati Franc.	» 100	Motrat Servite » 100
Priftent e Qelës	» 100	Motrat Stigmatine » 100
Etent Jezuitve	» 100	Motrat e Dëshnis » 50
Etent Franc. Giuhadoll	» 225	2. Berdica » 470
Kolegja Papnore	125	3. Beltoja » 30
		4. Bushati » 165
		5. Rrëshat » 56
		6. Stajka » 50
		7. Rrënci » 40
		8. Sheldija » 81
	Ks. 1078.70	Ks. 2500.70

	Ks. 2500.70		
9. Mazrreku	» 60	Djeçezi i Pultit	
10. Shllaku	» 50		
11. Shiroka	» 30	1. Sh. e T. Emz. Ber-	
12. Oboti	» 20.50	nardin Shllaku	Ks. 145.50
13. Dajçi	» 165.50		
14. Pendtari	» 26	2. Famullija e Planit	» 80
15. Rrjollli	» 48.50	3. » e Shoshit	» 60.50
16. Reçi-Lohja	» 27.50	4. » e Gjanit	» 20
17. Shkreli	» 50	5. » e Thethit	» 50
18. Boga	» 30	6. » e Kirit	» 40
19. Jushi	» 40	7. » e Shalës	» 60
20. Hoti	» 39		
21. Kastrati	» 39.50		
22. Bajza	» 35		
23. Selca	» 17		
	Ks. 3179.20		Ks. 456

**Shuma e përgjithët për Vepren
e Përhapjes së Fës**

Arkidjeçezi i Shkoders	fr.a. 597.50
» i Durrsit	» 215
Djeçezi i Sapës	» 400
» i Pultit	» 86
Abacija e Mirditës	» 300
Gjithsejt: Fr.a. 1598.50	

B. Për Vepren e Fminis Shëjte

Arkidjeçezi i Shkoders

1. Shkodra: Kathedrarja	Ks. 95
2. Berdica	» 134
3. Bushati	» 40
4. Barbullushi	» 50
5. Sheldija	» 40
6. Kastrati	» 35.50
7. Bajza	» 22.50
8. Dajçi	» 35
9. Rrenci	» 20
10. Beltoja	» 20
11. Mazrreku	» 30
12. Shllaku	» 30
13. Shkreli	» 30
14. Shiroka	» 25
15. Selca	» 10
16. Boga	» 12
17. Pentari	» 10
	Ks. 639

C. Për Vorrin e Jezu Krishtit

Arkidjeçezi i Shkoders

1. Shkodra: Kathedraria	Ks. 152
Jezuitt	» 6
2. Berdica	» 92.50
3. Rrenci	» 30
4. Stajka	» 30
5. Mazrreku	» 30
6. Trushi	» 46
7. Sheldija	» 30
8. Bajza	» 27
9. Shiroka	» 30
10. Shkreli	» 30
11. Dajçi	» 35
12. Tubbani	» 30.50
13. Oboti	» 20
14. Shllaku	» 20
15. Beltoja	» 17
16. Boga	» 10
	Ks. 700

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Shoqniija e Shë Jozefit per kishna të vorfna

Raporti i vjetës 1931

Të Marruna		Shpenzime	
Sh. e T. Emz. Lazer Mjeda	Ks. 100	Kumash m. 4	Ks. 94
Famullija e Shkoders	» 300	Damask » 17.50	» 554
» e Trushit	» 45	Sherit të verdhë » 50	» 91.50
» e Bushatit	» 50	Thakë ari » 8	» 118
» e Sheldis	» 33	Rrexë të gjanë » 5	» 155
» e Barbullushit	» 50	Sherit ari » 15	» 27
» e Pendtarit	» 30	Astár vjollcë » 1	» 8
	Ks. 608	Pelhur linit » 0.70	» 14
		Pëj »	» 8
			Ks. 1069.50
Të Dhanuna			
1. <i>Kathedrares së Shkoders</i>			
tovalje N. 2			
konopë » 2			
pjanetë » 1			
konopei » 1			
Damask me goditë pjaneta m. 13		Arka e vjetës 1930	Ks. 866.30
sherit të verdhë (galon) » 36		Të marruna 1931	» 608
rrexë të gjanë per kota » 6.50			Ks. 1474.30
2. <i>Kishës së Rusit</i>			
Damask m. 2.50			
sherit të verdhë » 14			
rrexë të ngushtë » 3			
pelhûr linit » 0.70		Shpenzime të vj. 1931	» 1069.50
bursë vojimi N. 1		Arka e vjetës 1931	Ks. 404.80
3. <i>Famullis së Bushatit</i>			
Konopei N. 3			
tovalje » 1			
4. <i>Famullis së Sheldis</i>			
stolinë N. 1		Tovalje N. 1	
stolë » 1		bursa kungimi » 3	
5. <i>Famullis së Barbullushit</i>		» vojimi » 7	
rrexë të gjanë per nji tovalje m. 3.70		stola » 4	

Tështa të teprueme

DREJTUER: Dr. Thom P. Laca, Meshatâr

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

**BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)**